

Jeg, en kopi

Politiken, Bøger 8. september 2001

Var det et refrain fra en revyvisse? I alt fald lød det sådan her: "Nu har de fundet en maskine, der kan lave men'sker. Hver gang man trykker på en knap, kommer der en svensker." Og ak, den dag idag sætter ideen om en maskine, der laver svenskere, gang i mine grinemuskler. Det skyldes selvsagt ikke, at jeg tror svenskere er ringere mennesker end vi andre almindelige slyngler. Det er mere det, at tanken om sådan en maskine er et ekstremt udtryk for, hvad jeg vil kalde *malplaceret konkrethed*.

I sig selv er ideen om en maskine, der kan lave mennesker absurd. Men at den ligefrem skulle kunne lave mennesker med en konkret nationalitet er dog absurd i anden potens.

Malplaceret konkrethed er en af de almindeligste kilder til fejltagelser blandt mennesker. Som når et barn tror, det bliver solskin i morgen, fordi TVvejrkortets eneste skyfri sol befinder sig lige på hans hjemegn. Eller som når man vil forklare Jomfru Marias nedkomst med henvisning til forekomsten af 'ubesmített' forplantning hos dafnier.

Som bekendt har man imidlertid nu opfundet noget, der smager af en maskine til at lave mennesker. Ganske vist laver maskinen ikke mennesker "from scratch", altså ud af de grundliggende bestanddele (kulstof, ilt, brint etc.), men den laver dem dog på en måde, naturen aldrig selv har gjort det på, nemlig ud fra kropsceller. Kloning kaldes det. Denne maskine er i sin essens en slimet sag, der ligger i hænderne på en flok vovelystne læger og biologer.

Jeg skal ikke her opholde mig ved de fuldstændig uakceptable risici, som er forbundet med reproduktiv menneskekloning. Det rette mix af skruppelløse teknikere,

forfængelige milliardærer, mennesker der har skuet det evige livs lys og fattige kvinder, der er desperate nok til mod betaling at fungere som rugemødre, skulle nok kunne tilvejebringes. Ja, mon ikke forsøg med reproduktiv kloning af mennesker allerede foregår i det skjulte?

Da jeg her på stedet ofte har gjort mig til talsmand for anvendelsen af nye smarte teknikker på bioområdet, er det vigtigt for mig at forklare, hvorfor reproduktiv kloning bør kriminaliseres på globalt niveau - det er vel bl.a. også sådan noget, vi skal bruge globaliseringen til.

Årsagen er helt enkelt: *man kan ikke byde et barn at være en kopi*. En klon er ifølge sagens natur en kopi, og ingen kan ønske sig at være en kopi. Det er rigtigt, at enæggede tvillinger fødes som kopier af hinanden, men enæggede tvillinger er lige om det på en måde, kloner aldrig vil være.

Værst er det selvfølgelig for den lille dreng, der er en kopi af sin far, eller den lille pige, der er en kopi af sin mor. Hvilke betændte familiespejlinger ligger der ikke og venter på disse stakler? Det værste er måske næsten de motiver, forældrene kan have haft til at ønske sig at få en nøjagtig kopi af sig selv. Jeg ville frygtelig nødig fødes ind i en familie, hvor min far selv havde ønsket, at jeg blev en kopi af ham, eller - hvad der jo er det samme - at han blev en kopi af mig.

Eksemplet med det amerikanske par, der tilbød 4 millioner kr. (500.000 dollars), for at få lavet en klon af deres afdøde baby, er slående. Den store sorg kan måske aldrig helt helbredes. Men man kan heller ikke løbe fra den. Og den ide at afhjælpe sorgen over tabet af et barn ved at genskabe en genetisk kopi, er for alvor udtryk for malplaceret konkrethed. Det er dog vel trods alt ikke genomet, forældrene savner?

Hvis jeg var den lille baby, der sad oppe i himlen og kiggede ned på, at mine forældre overøste en genetisk kopi af mig med kærlighed, så ville jeg for alvor blive bitter. Glem ikke *mig*, ville jeg råbe.